

Nám. Sv. Egídia 102/10,
058 01 Poprad
IČO: 42 405 971
Tel: +421 903 142771
e-mail: asociacia@obnovitelnezdroje.eu
web: <https://obnovitelnezdroje.eu>

Vážený pán
JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M.
ombudsman - verejný ochranca práv
Kancelária verejného ochrancu práv
Grösslingová 35
811 09 Bratislava – Staré Mesto
sekretariat@vop.gov.sk
podnet@vop.gov.sk

Elektronicky podpísané

Poprad 5. 1. 2026

VEC: podnet na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. b), čl. 125 ods. 2 a čl. 130 ods. 1 písm. h) Ústavy Slovenskej republiky

Vážený pán verejný ochranca práv,

otázka energetickej bezpečnosti centralizovaných zdrojov v súvislosti s vyjadreniami európskych politikov z tzv. „klubu ochotných“ o možnom rozšírení vojnového konfliktu po vypuknutí vojny na Ukrajine, s ktorými sa stotožňujú aj niektoré slovenské politické strany, nadobúda čoraz väčší význam. Skúsenosti s útokmi na energetickú infraštruktúru na území Ukrajiny jednoznačne poukazujú na potrebu decentralizácie výroby tepla a na rastúci význam využívania obnoviteľných zdrojov energie (OZE) ako alternatívy k fosílnym palivám.

Teplárenský holding na Slovensku však túto zmenenú geopolitickú realitu po ukončení dodávok zemného plynu z Ruskej federácie dostatočne nereflektuje. Namiesto systematických investícií do postupnej decentralizácie a rozvoja zdrojov energie založených na OZE smeruje približne 150 miliónov eur do rekonštrukcie stratových teplovodných rozvodov. Zároveň je potrebné uviesť, že minister životného prostredia verejne označil obnoviteľné zdroje energie za „cestu do pekla“. V tomto smere koná aj súčasný predseda ÚRSO.

Právo na dostupné ceny energií v súčasnosti nie je ústavou Slovenskej republiky výslovne garantované, na rozdiel od práva na dôstojný život. Štát však namiesto aktívneho zabezpečovania dostupnosti cien energií pristupuje k zákazu a obmedzovaniu možnosti zriadiť si úspornejší individuálny zdroj tepla a využitia obnoviteľných zdrojov energie. V tejto súvislosti poukazujeme na článok s názvom „*Kežmarčanov zaskočil prudký nárast cien tepla. Preddavky stúpili až o 130 percent*“, publikovaný 23. 12. 2025 na portáli TV JOJ <https://www.noviny.sk/slovensko/1149347-kezmarcanov-zaskocil-prudky-narast-cien-tepla-preddavky-stupli-az-o-130-percent>

Z dôvodu zvýšenia energetickej bezpečnosti a hrozby prehlbovania energetickej chudoby vo verejnom záujme podávame podnet na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky.

Napadnutý právny predpis:

1. **Ustanovenie § 20 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike**, ktorý bol novelizovaný prijatím zákona č. 100/2014 Z. z. z 20. marca 2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov podľa ktorého od 1. 5. 2014 konečný spotrebiteľ (domácnosť alebo nebytový priestor) už nemôže ukončiť odber tepla z centrálného zdroja.
Poznámka: Na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora vydal Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie sp. zn. 2 M Cdo 7/2011 zo dňa 31. októbra 2011, v ktorom konštatoval, že osoba s individuálnym vykurovaním, ktorá nemá uzatvorenú zmluvu s dodávateľom tepla, nie je konečným spotrebiteľom tepla v byte. Za konečného spotrebiteľa ju možno považovať iba vo vzťahu k teplu spotrebovanému v spoločných priestoroch domu. (Príloha č. 1 – Stanovisko amicus curiae (odborné stanovisko) zaslané Ústavnému súdu dňa 1. decembra 2025)
2. **Ustanovenie § 20 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike**, ktorý bol novelizovaný prijatím zákona č. 363/2022 Z. z. z 19. októbra 2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, s účinnosťou od 01.12.2022 podľa ktorého odberateľ (bytový dom) môže ukončiť odber tepla len za obmedzených podmienok.
3. **Ustanovenia § 5 ods. 2, § 7. ods. 5 a § 8 ods. 4 a 5 Vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 503/2022 Z.z.**, ktorou sa ustanovuje teplota teplej vody na odbernom mieste a pravidlá rozpočítavania nákladov na množstvo tepla dodaného v teplej vode, nákladov na množstvo dodaného tepla na vykurovanie, nákladov na množstvo dodaného tepla alebo množstva tepla vyrobeného v decentralizovanom zdroji tepla a ekonomicky oprávnených nákladov na teplo vyrobené v decentralizovanom zdroji tepla v znení neskorších predpisov

Referenčné ústavné a zákonné normy, s ktorými sú napadnuté predpisy v rozpore:

- Čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 20 ods. 1, čl. 59 ods. 1 a 2 a čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky
 Čl. 1 Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

1. Novela zákona o tepelnej energetike prijatím zákona č. 100/2014 Z. z. z 20. marca 2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov predstavuje závažný zásah do vlastníckych a spotrebiteľských práv občanov

Východiská problému ustanovenia § 20 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z.z.

Podľa vzoru direktívneho riadenia spred roku 1989 vláda v roku 2014 uzákonila vynútenú závislosť vlastníkov bytov a nebytových priestorov (ďalej len vlastníkov) od centrálného dodávateľa tepla, čím zasiahla do ich ústavou garantovaných práv.

Novela zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike prijatá v roku 2014 zásadne obmedzila možnosť vlastníkov slobodne rozhodovať o spôsobe vykurovania a prípravy teplej vody. Z tohto dôvodu bolo dňa 5. 1. 2026 podané trestné oznámenie pre podozrenie zo zneužívania právomoci

verejného činiteľa. Podľa vyjadrenia Ing. Jozefa Legeniho, bývalého zamestnanca spoločnosti Dalkia (neskôr Veolia), malo byť po prijatí novely v roku 2014 údajne podané trestné oznámenie, ktoré OČTK odmietli.

I. Úvod

Zákonom č. 100/2014 Z. z. z 20. marca 2014 prijala Národná rada Slovenskej republiky novelu zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, ktorou bolo v § 20 ods. 1 vypustené zákonné oprávnenie *konečného spotrebiteľa* – vlastníka bytu alebo nebytového priestoru – ukončiť odber tepla z centrálného zdroja. Nové znenie § 20 ods. 1 umožňuje ukončiť odber tepla výlučne „odberateľovi“ (správcovi, spoločenstvu), čím došlo k popretiu individuálnych práv vlastníkov.

Táto právna úprava predstavuje zásah do **ústavne garantovaného vlastníckeho práva, slobody podnikania, práva na ochranu spotrebiteľa**, ako aj do **zásady proporcionality a zákazu svojvoľnosti** podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR.

II. Právny stav pred novelou (2005 – 2014)

Pôvodné znenie § 20 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z. z.:

**„Odberateľ a konečný spotrebiteľ môžu skončiť odber tepla
a) na základe zákona,
b) dohodou.“**

Toto ustanovenie priznávalo vlastníkom bytov postavenie **samostatného subjektu**, ktorý môže rozhodnúť o ukončení odberu tepla. Zákon výslovne chápal vlastníka ako **konečného spotrebiteľa** (§ 2 ods. 3).

Výkon práva ukončiť odber bol teda **individuálnym právom vlastníka** – subjektu, ktorý nesie ekonomické dôsledky spotreby.

III. Právna úprava po novele z roku 2014

Nové znenie § 20 ods. 1:

„Odberateľ môže skončiť odber tepla na základe zákona alebo dohodou.“

Týmto zásahom:

- bol **odstránený pojem „konečný spotrebiteľ“**,
- bola **odobratá právomoc jednotlivého vlastníka** ukončiť odber,
- vznikla **závislosť vlastníka** od rozhodnutia správcu alebo spoločenstva,
- bola fakticky zavedená **viazanosť na centrálné zásobovanie teplom**, hoci ide o súkromnoprávny vzťah.

IV. Ústavnoprávne hodnotenie

1. Zásah do vlastníckeho práva (čl. 20 ods. 1 Ústavy SR)

Ústava garantuje vlastníkom právo:

- držať majetok,
- užívať majetok,
- nakladať s majetkom.

Zákaz ukončiť odber tepla predstavuje **zásah do dispozičného práva**, pretože vlastník:

- nemôže rozhodnúť o technickom spôsobe vykurovania svojho bytu,
- je nútený odoberať službu od konkrétneho dodávateľa,
- je vystavený dlhodobému ekonomickému zaťaženiu, ktoré nemôže ovplyvniť.

Ústavný súd SR v ustálenej judikatúre konštatuje, že **ak zásah obmedzuje podstatu vlastníckeho práva, ide o neústavný zásah** (napr. I. ÚS 474/2013).

Uvedená novela obmedzuje vlastníkov **mimo rámca legitímneho verejného záujmu**, pretože:

- nevykazuje racionálny vzťah k ochrane verejného zdravia ani bezpečnosti,
- neprímerane zvýhodňuje teplárenské podniky,
- popiera autonómiu vlastníkov bez individuálneho posúdenia.

2. Zásah do slobody voľby spotrebiteľa

Spotrebiteľ má mať právo:

- **slobodnej voľby dodávateľa**,
- prístupu k technicky možným alternatívam,
- ochrany pred monopolným postavením.

Novelou zákona štát:

- **zrušil konkurenciu medzi zdrojmi tepla**,
- zaviedol vynútený **odber** od jedného dodávateľa,
- vytvoril **neprimeranú ochranu ekonomických záujmov teplární**.

Ide o porušenie zásad smernice 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách a zásad hospodárskej súťaže podľa čl. 55 Ústavy SR.

3. Porušenie zásady proporcionality (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR)

Zásah do práv je ústavne prípustný len vtedy, ak je:

- **legitímny**,
- **vhodný**,
- **potrebný**,
- **primeraný**.

V danom prípade:

- cieľ (stabilita CZT) **nie je preukázaný**,
- opatrenie nie je **primerané**, keďže existujú menej invazívne alternatívy (technické podmienky pri odpájaní),
- zásah je **neprimerane široký**, týka sa všetkých vlastníkov bez ohľadu na technické podmienky domu,
- zásah je **trvalý a jednostranný**, bez kompenzácie.

Takéto opatrenie je v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu ČR aj SR o podmienkach zásahu do majetkových práv.

4. Zákaz svojvoľnosti a ochrana právnej istoty

Princíp právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR vyžaduje, aby zákonodarca:

- konal racionálne a predvídateľne,
- zachovával rovnováhu medzi verejným záujmom a právami jednotlivca.

Neodôvodnené vypustenie konečného spotrebiteľa z § 20 ods. 1 predstavuje legislatívnu zmenu bez primeraného zdôvodnenia alebo preukázania verejného záujmu.

V. Dôsledky právnej úpravy

Novela z roku 2014 spôsobila:

- vynútenú závislosť vlastníkov od centrálného dodávateľa tepla,
- odňatie možnosti prechodu na individuálne zdroje tepla,
- zvýšenie ekonomického zaťaženia vlastníkov,
- obmedzenie súťaže na trhu s energiami,
- nesúlad s európskymi princípmi energetickej efektívnosti a trhu.

Prijatie vyhlášky č. 503/2022 Z. z. o rozúčtovaní tepla a teplej vody, ktorú vydal bývalý minister hospodárstva Karol Hirman, predstavovalo pokračovanie presadzovania obchodných záujmov výrobcov tepla. Zároveň došlo k retroaktívnemu postihu konečných spotrebiteľov, ktorí si ešte pred rokom 2014 zriadili individuálny zdroj tepla. **Títo spotrebiteľia sú dnes povinní uhrádzať nielen vlastné náklady, ale aj neúmerne zvýšené náklady na teplo z centrálného zdroja, hoci si ho neobjednali, nebolo im dodané, nebolo merané a nemajú k nemu žiadny zmluvný vzťah.** To, že náklady na teplo z centrálného zdroja tepla (ďalej len CZT) majú sčasti znášať aj nenapojené byty, v roku 2022 ministerstvo presadilo do vyhlášky s argumentáciou, že aj nenapojené byty „získavajú“ teplo prestupmi od susedných bytov a spoločných priestorov napojených na CZT. **Na druhej strane prestupy tepla z „odpojených“ bytov opačným smerom k susedom vyhláška nezohľadňuje.**

V súčasnosti prebieha viacero súdnych konaní v rámci ktorých sme osobám poškodeným uvedenou vyhláškou navrhli, aby v konaní požiadali o vypracovanie energetickeho certifikátu, resp. recertifikátu. **Jeho súčasťou by mal byť výpočet množstva tepla odovzdávaného z bytov s individuálnym zdrojom tepla a určenie ich percentuálneho prínosu k celkovej energetickej bilancii bytového domu.** Energetická certifikácia je pritom podľa zákona povinná pre budovy alebo ich samostatné časti, ktoré sa predávajú alebo prenajímajú novému užívateľovi, ako aj pre budovy s celkovou podlahovou plochou presahujúcou 250 m². Združenie pre lepšiu správu bytových domov zároveň upozornilo, že veľká časť bytových domov na Slovensku energetickeho certifikát vôbec nemá (pozri: [Hlavné správy, 2022](#))

Ako uviedol portál energie-portal.sk v článku s názvom „**Platia aj byty nenapojené na tepláreň. Vyhláška MH SR o rozpočítavaní tepla je na ústavnom súde**“ <https://www.energie-portal.sk/Dokument/rozpocitavanie-tepla-vyhlaska-5032022-112063.aspx>, pre nesúlad vyhlášky č. 503/2022 Z. z. s ústavou bol na Ústavný súd Slovenskej republiky podaný návrh skupiny poslancov Národnej rady SR strany Progresívne Slovensko Evidenčné číslo: 3320/2025, zo dňa 16. 12. 2025 vo veci súladu ustanovenia § 8 ods. 4 a 5 vyhlášky č. 503/2024 Z.z.

Tento stav je dlhodobou **neudržateľný**. V praxi vedie k sporom, porušovaniu práv vlastníkov a k zvyšovaniu finančného zaťaženia domácností.

VI. Záver

Zákon č. 100/2014 Z. z., ktorým bol z § 20 ods. 1 vypustený konečný spotrebiteľ, predstavuje:

- **neprimeraný a protiústavný zásah do vlastníckych práv,**
- **porušenie práv spotrebiteľa a hospodárskej súťaže,**
- **rozpor so zásadou proporcionality,**

- **svojvoľné obmedzenie individuálnych práv bez verejného záujmu.**

NÁVRH PETITU

(pre návrh na začatie konania pred Ústavným súdom SR)

Navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol takto:

1. **Určuje**, že ustanovenie
§ 20 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike,
v znení zákona č. **100/2014 Z. z.,**
nie je v súlade s:
 - čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 55 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 59 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. **Zrušuje** ustanovenie
§ 20 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike,
v znení zákona č. **100/2014 Z. z.,**
dňom vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.
3. **Konštatuje**, že vypustením pojmu „konečný spotrebiteľ“ z § 20 ods. 1 zákona č. 657/2004 Z. z. došlo k **protiústavnému zásahu do vlastníckeho práva a dispozičnej autonómie vlastníkov bytov a nebytových priestorov**, keďže im bola odňatá možnosť individuálne rozhodovať o ukončení odberu tepla a o spôsobe užívania vlastného majetku.
4. **Ukladá Národnej rade Slovenskej republiky**, aby v primeranej lehote prijala takú právnu úpravu § 20 zákona č. 657/2004 Z. z., ktorá bude:
 - rešpektovať ústavne garantované vlastnícke práva konečných spotrebiteľov,
 - zachovávať slobodu voľby spotrebiteľa,
 - zabezpečovať proporionalitu medzi verejným záujmom a právami jednotlivcov,
 - vylučovať vynútenú viazanosť na jediného dodávateľa tepla bez individuálneho posúdenia technických a majetkových podmienok.
5. **Vyslovuje**, že do prijatia novej právnej úpravy sa pri výklade § 20 zákona č. 657/2004 Z. z. musí uplatňovať **ústavne konformný výklad**, podľa ktorého:
 - vlastník bytu alebo nebytového priestoru ako konečný spotrebiteľ nemôže byť nútený k odberu tepla z centrálného zdroja proti svojej vôli,
 - zásah do jeho majetkových práv musí byť individuálne odôvodnený, primeraný a založený na preukázanom verejnom záujme.

2. Nesúlada ustanovenia § 20 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike s Ústavou SR a medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky

Východiská problému ustanovenia § 20 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z.z.

Historický a vecný kontext právnej úpravy

Do roku 2014 mali vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytových domoch možnosť **slobodne rozhodovať o spôsobe zabezpečenia vykurovania a prípravy teplej vody**, vrátane zriadenia **decentralizovaného zdroja tepla** a odpojenia sa od centrálného zdroja tepla (CZT). Táto možnosť predstavovala legitímny výkon vlastníckeho práva a zodpovedala ekonomickej racionalite vlastníkov.

Hlavným dôvodom zriaďovania decentralizovaných kotolní bola **vysoká cena tepla dodávaného z centrálného zdroja**, spôsobená najmä:

- zastaranou socialistickou koncepciou teplárenských sústav s rozsiahlymi a stratovými rozvodmi,
- vysokými prevádzkovými nákladmi dodávateľov tepla,
- nákladnou údržbou a obnovou rozvodných sietí,
- personálnymi a režijnými nákladmi prevádzkovateľov.

Zriadením vlastného zdroja tepla vlastníci eliminovali tepelné straty v rozvodoch, znížili prevádzkové náklady a zabezpečili si energetickú sebestačnosť pri zachovaní plnej zodpovednosti za prevádzku zariadení.

2. Novela zákona č. 657/2004 Z. z. zákonom č. 100/2014 Z. z.

Zásadný zlom nastal prijatím **zákona č. 100/2014 Z. z.**, ktorým bol novelizovaný zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, s účinnosťou od 1. januára 2014.

Hoci novela **nezaviedla explicitný zákaz odpájania sa od CZT**, vytvorila právny mechanizmus, ktorý v praxi znamenal **faktickú nemožnosť zriaďovať decentralizované zdroje tepla** v bytových domoch. Kľúčovým prvkom bolo:

- postavenie **dodávateľa tepla ako účastníka povoloacích konaní**,
- čo mu umožnilo účinne blokať vydanie stavebných povolení.

Výsledkom bola **regulačná asymetria**, v ktorej dodávateľ tepla získal rozhodujúci vplyv na výkon vlastníckeho práva iných subjektov, čím došlo k **neprimeranému zásahu do autonómie vlastníkov**.

Cieľom tejto právnej úpravy nebola ochrana spotrebiteľa ani verejného záujmu, ale **ochrana ekonomických záujmov dodávateľov tepla** a stabilizácia ich odberateľskej základne bez ohľadu na vôľu vlastníkov a efektívnosť dodávky.

3. Politická a ústavnoprávna reakcia

Opozičné politické strany **SaS a OĽaNO** opakovane označovali tento stav za tzv. „*teplárenské nevoľníctvo*“ a podali návrhy na Ústavný súd SR, ktorými namietali **skrytý zákaz zriaďovania decentralizovaných zdrojov tepla v bytových domoch**.

Tieto návrhy sa však **nezameriavali na zákaz individuálneho odpájania jednotlivých bytov**, ktorý novela de facto zaviedla a ktorý predstavuje **najintenzívnejší zásah do práv konečných spotrebiteľov**.

4. Zmena § 20 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z. z. v roku 2022

Po parlamentných voľbách v roku 2020, keď sa strany SaS a OĽaNO stali súčasťou vládnej moci, bola prijatá ďalšia novela zákona č. 657/2004 Z. z., účinná od **1. decembra 2022**, ktorou sa zmenilo ustanovenie § 20 ods. 4.

Podľa tejto úpravy je možné skončiť odber tepla z centrálného zdroja len za splnenia osobitných podmienok, najmä:

- ak dodávateľ tepla vyrába menej ako 50 % tepla z obnoviteľných zdrojov energie,
- odberateľ musí zabezpečiť dodávku tepla z obnoviteľných zdrojov v podiele **o 20 % vyššom**, než má súčasný dodávateľ.

Táto úprava však predstavuje **len čiastočný a kompromisný zásah**, ktorý:

- **neobnovuje právny stav existujúci do roku 2014**,
- zachováva **neprimerané obmedzenie vlastníckych práv**,
- ukladá vlastníkom **neodôvodnené a diskriminačné povinnosti**, ktoré nemajú oporu v princípe proporcionality.

5. Ústavnoprávny rozmer problému

Ustanovenie § 20 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z. z. je v rozpore najmä s:

- **čl. 1 ods. 1 Ústavy SR** (princíp právneho štátu),
- **čl. 2 ods. 2 Ústavy SR** (viazanosť verejnej moci zákonom),
- **čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR** (obmedzovanie základných práv len zákonom a v nevyhnutnom rozsahu),
- **čl. 20 ods. 1 Ústavy SR** (ochrana vlastníckeho práva),
- **čl. 59 ods. 1 a 2 Ústavy SR** (zásada daňovej a poplatkovej zákonnosti – analogicky k povinným platbám),
- **čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd** (ochrana majetku).

Ide o **neprimeraný, selektívny a ekonomicky motivovaný zásah**, ktorý núti vlastníkov znášať náklady služby, ktorú si neobjednali, nevyužívajú a nemajú k nej zmluvný vzťah.

6. Záver a návrh

Na základe uvedeného je dôvodné domnievať sa, že ustanovenie § 20 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z. z. je v rozpore s ústavným poriadkom Slovenskej republiky a jej medzinárodnými záväzkami.

Z tohto dôvodu je opodstatnené obrátiť sa na Verejného ochrancu práv so žiadosťou, aby využil svoje oprávnenie podľa čl. 130 ods. 1 písm. f) Ústavy SR a **podal návrh na Ústavný súd SR** na preskúmanie ústavnosti uvedeného ustanovenia.

NÁVRH PETITU

(pre návrh na začatie konania pred Ústavným súdom SR)

Navrhovateľ navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky po vykonanom konaní podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky rozhodol takto:

1. **Ustanovenie § 20 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike**, v znení neskorších predpisov,
nie je v súlade s:
 - čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 59 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 123 Ústavy Slovenskej republiky,
 - ako aj s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. **Ustanovenie § 20 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike sa zrušuje** dňom vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.
3. **Právne účinky zrušeného ustanovenia nemožno ďalej uplatňovať** v konaniach začatých a právnych vzťahoch vzniknutých po vyhlásení tohto nálezu.

Alternatívny (subsidiárny) petit – pre prípad potreby proporcionality

Pre prípad, že by Ústavný súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že úplné zrušenie napadnutého ustanovenia nie je nevyhnutné, navrhovateľ **subsidiárne navrhuje**, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol takto:

1. **Ustanovenie § 20 ods. 4 zákona č. 657/2004 Z. z. nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými dohovormi v rozsahu**, v akom:
 - bráni individuálnemu odpojeniu konečných spotrebiteľov od centrálného zdroja tepla,
 - ukladá vlastníkom povinnosť zabezpečiť dodávku tepla z obnoviteľných zdrojov energie v podiele presahujúcom zákonné požiadavky kladené na dodávateľov tepla,
 - umožňuje dodávateľom tepla nepriamo zasahovať do výkonu vlastníckeho práva odberateľov.
2. **Napadnuté ustanovenie sa zrušuje v uvedenom rozsahu.**

3. Východiská problému ustanovení § 5 ods. 2, § 7 ods. 5 a § 8 ods. 4 a 5 Vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 503/2022 Z.z.,

ktorou sa ustanovuje teplota teplej vody na odbernom mieste a pravidlá rozpočítavania nákladov na množstvo tepla dodaného v teplej vode, nákladov na množstvo dodaného tepla na vykurovanie, nákladov na množstvo dodaného tepla alebo množstva tepla vyrobeného v decentralizovanom zdroji tepla a ekonomicky oprávnených nákladov na teplo vyrobené v decentralizovanom zdroji tepla v znení neskorších predpisov.

Na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora vydal Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie sp. zn. 2 M Cdo 7/2011 zo dňa 31. októbra 2011, v ktorom konštatoval, že osoba s individuálnym vykurovaním, ktorá nemá uzatvorenú zmluvu s dodávateľom tepla, nie je

konečným spotrebiteľom tepla v byte. Za konečného spotrebiteľa ju možno považovať iba vo vzťahu k teplu spotrebovanému v spoločných priestoroch domu.

(Príloha č. 1 – Stanovisko amicus curiae - odborné stanovisko zaslané Ústavnému súdu dňa 1. decembra 2025)

Z dôvodu zosúladenia s návrhom poslancov NR SR ev. č. 3320/2025, podaného Ústavnému súdu dňa 17. 12. 2025 o čom informoval portál energie-portal.sk v článku s názvom „**Platia aj byty nenapojené na tepláreň. Vyhláška MH SR o rozpočítavanie tepla je na ústavnom súde**“ <https://www.energie-portal.sk/Dokument/rozpocitavanie-tepla-vyhlaska-5032022-112063.aspx>, je potrebné uviesť, že v súčasnosti sú na Ústavnom súde podané dva podanie pre nesúlad vyhlášky 503/2022. Z.z.

- Návrh skupiny poslancov Národnej rady SR, evidenčné číslo: 3320/2025, zo dňa 16. 12. 2025 - **ustanovenie § 8 ods. 4 a 5**
<https://www.ustavnysud.sk/docDownload/a855443a-1bf9-4ccb-8d73-be29e584e88b>
- Návrh Okresného súdu Rimavská Sobota vo veci súladu vyhlášky o rozpočítavanie nákladov za dodávku tepla aj na odpojené byty evidenčné číslo spisu: 3139/2025 zo dňa 27. 11. 2025, **ustanovenie § 7 ods. 6 (po novele č. 337/2024 Z.z. účinné od 15. 12. 2024 ods. 5.) a § 8 ods. 4.**
<https://www.ustavnysud.sk/docDownload/c1bb07ba-143b-4883-924f-61532628bc0c>

Oba podané návrhy sa nezaoberajú týmito zásadnými otázkami:

- prvotnou príčinou prijatia vyhlášok Ministerstva hospodárstva SR, ktorou bola zmena ustanovenia § 20 zákona č. 657/2004 Z. z. v roku 2014,
- otázkou súladu ustanovenia § 5 ods. 2 vyhlášky č. 503/2022 Z. z. s právnymi predpismi,
- otázkou ustanovenia § 7 ods. 5, keďže Ústavný súd môže rozhodovať výlučne o aktuálne platnom právnom predpise; v návrhu Okresného súdu Rimavská Sobota na rozhodnutie o veci samej sa pritom navrhuje, aby Ústavný súd uznesením vyslovil nesúlad ustanovenia § 7 ods. 6, ktoré bolo následne zmenené na § 7 ods. 5.

Teplárenská loby z dôvodu znižovania zisku presadila v roku 2014 novelu zákona o tepelnej energetike č. 657/2004 Z. z.- zákaz individuálneho vykurovania pre konečných spotrebiteľov v bytových domoch.

Následne boli vyhláškami ministerstva hospodárstva postupne zvyšované koeficienty podľa ktorých sa základná zložka rozpočítavala aj medzi užívateľov bytov a nebytových priestorov s individuálnym vykurovaním bez priamej zmluvy s dodávateľom tepla, pričom podlahová plocha sa násobila týmito koeficientmi.

História vyhlášok Ministerstva hospodárstva SR upravujúcich rozpočítavanie nákladov na teplo na vykurovanie bytov a nebytových priestorov

1. Úvodné vymedzenie predmetu

História sumarizuje vývoj právnej úpravy rozpočítavania nákladov na teplo na vykurovanie bytov a nebytových priestorov prostredníctvom vyhlášok Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, a to od predlegislatívneho obdobia až po súčasnú právnu úpravu účinnú od 15. decembra 2024.

Zároveň poukazuje na dlhodobu pretrvávajúci systémový problém spočívajúci v rozpočítavanie nákladov na teplo na základe kombinácie základnej zložky (podľa podlahovej plochy) a spotrebnej zložky stanovenej prostredníctvom pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov (ďalej len

„PRVN“), ktoré nie sú a nikdy neboli určenými meradlami podľa zákona o metrológii, keďže nemerajú teplo v jednotkách energie (kWh, GJ).

2. Predlegislatívne obdobie – zavedenie PRVN v praxi (1990-te roky)

V praxi správy bytových domov sa pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov začali na území Slovenskej republiky inštalovať približne od roku 1994, a to najmä v bytových domoch s centrálnym zásobovaním teplom. Išlo pôvodne o odparovacie PRVN, neskôr o elektronické (digitálne) PRVN (Zdroj: ASB.sk)

Inštalácia týchto zariadení prebiehala bez existencie osobitnej vyhlášky alebo jednotných pravidiel rozpočítavania nákladov. Správcovia bytových domov rozdeľovali náklady na teplo podľa vlastných interných metodík, čo viedlo k výraznej nejednotnosti praxe a k absencii právnej istoty konečných spotrebiteľov. (Zdroj: ASB.sk)

Rozúčtovanie nákladov na teplo sa tak v Slovenskej republike zaviedlo **až po fyzickej inštalácii PRVN na radiátoroch**, nie na základe predchádzajúcej komplexnej právnej regulácie.

Poznámka: *Odparovacie pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov fungujú na princípe odparovania kvapaliny v sklenenej ampulke. Množstvo odparenej kvapaliny sa po skončení vykurovacej sezóny vizuálne odčíta v podobe dielikov. Ide o čisto mechanické zariadenia bez elektroniky, preto nie je možné ich vybaviť rádiovým modulom ani realizovať diaľkový odpočet. Napriek technickej zastaranosti sa tieto rozdeľovače naďalej používajú v značnej časti bytových domov, a to najmä z dôvodu vysokých finančných nákladov na výmenu, inštaláciu a zavedenie diaľkového odpočtu, ktoré musí na vlastné náklady uhradiť každý konečný spotrebiteľ, obdobne ako pri vodomeroch teplej a studenej vody.*

*Digitálne (elektronické) pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov (PRVN) zobrazujú výsledok merania ako číselnú hodnotu na displeji. Keďže ide o elektronické zariadenia, umožňujú inštaláciu rádiového modulu, čím sa zabezpečuje diaľkový a automatizovaný odpočet údajov. Tento spôsob odpočtu je od 1. januára 2027 požadovaný **Smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018**, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti.*

*Správčovské spoločnosti však uvedenú smernicu často prezentovali ako **bezvýhradnú povinnosť**, bez náležitého zohľadnenia problematiky **energetickej chudoby**. Samotná smernica pritom v článku 24 výslovne uvádza, že približne **50 miliónov domácností v Európskej únii je postihnutých energetickou chudobou** a že opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti musia byť **nákladovo efektívne a cenovo dostupné** pre vlastníkov nehnuteľností aj nájomníkov, pričom má byť zabezpečená **primeraná finančná podpora na úrovni členských štátov**.*

Paradoxne, tzv. „povinná“ inštalácia zariadení na diaľkový odpočet nevedla k zvýšeniu energetickej efektívnosti, ale výlučne k nárastu nákladov konečných spotrebiteľov.

*Na tento rozpor reaguje **Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791 z 13. septembra 2023 o energetickej efektívnosti**, ktorá v článku 15 umožňuje namiesto PRVN **zvažovať aj alternatívne, nákladovo efektívne spôsoby merania spotreby tepla**. Zároveň ukladá členským štátom **povinnosť jednoznačne stanoviť a zverejniť kritériá, metodiky a postupy na posudzovanie technickej neuskutočiteľnosti a nákladovej neefektívnosti**.*

V tejto súvislosti dodávame, že realizácia povinnej inštalácie diaľkových odpočtov PRVN a vodomerov teplej a studenej vody do 1. januára 2027 je vzhľadom na rast cien energií a prehlbujúcu sa energetickú chudobu pre mnohých konečných spotrebiteľov prakticky a ekonomicky neuskutočiteľná.

3. Zákonný rámec – zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike

V roku 2004 bol prijatý zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, ktorý vytvoril prvý všeobecný zákonný rámec pre rozpočítavanie nákladov na teplo. Tento zákon ustanovil povinnosť používať určené meradlá tepla alebo pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov pri rozpočítavaní nákladov na teplo v bytových domoch s podlahovou plochou nad 500 m², ak sú tieto zariadenia nainštalované.

Zákon však neriešil technickú ani metrologickú podstatu pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov, ani konkrétny mechanizmus rozpočítavania základnej a spotrebnej zložky nákladov na teplo, čo bolo ponechané na vykonávacie právne predpisy.

V súčasnosti však z dôvodu vysokých nákladov na obstaranie a inštaláciu pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov s diaľkovým odpočtom, ako aj vzhľadom na ich spornú efektívnosť, viaceré spoločnosti vlastníkov bytov ich inštaláciu odmietli. Rozpočítavanie nákladov na teplo preto realizujú alternatívnym, jednoduchším a úspornejším spôsobom podľa podlahovej plochy, čo zákon č. 657/2004 Z. z. výslovne umožňuje podľa § 18 ods. 4 písm. a) bodu 3.

Koncový odberateľ, ktorý rozpočítava množstvo dodaného tepla konečnému spotrebiteľovi a fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá vykonáva činnosť podľa § 1 ods. 3 písm. c), sú povinní

a) zabezpečiť u konečného spotrebiteľa na náklady vlastníka budov

4. *alternatívny nákladovo efektívny spôsob merania spotreby tepla, ak obstaranie určených meradiel podľa prvého bodu alebo pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov podľa druhého bodu nie je nákladovo efektívne,*

4. Vyhláška MH SR č. 630/2005 Z. z.

(účinnosť od 1. 1. 2006)

Vyhláška č. 630/2005 Z. z. predstavuje prvý vykonávací predpis Ministerstva hospodárstva SR, ktorý explicitne upravil rozpočítavanie množstva dodaného tepla na vykurovanie podľa PRVN alebo určených meradiel tepla.

4.1 Znenie účinné od 1. 1. 2006

Podľa § 5 ods. 2 pre bytové domy bez inštalácie PRVN, ak sú v objekte rozpočítavania aj byty alebo nebytové priestory s individuálnym vykurovaním, náklady na dodané teplo na vykurovanie sa rozdelia na základnú zložku a spotrebnú zložku, pričom **základná zložka tvorí 10 % a spotrebná zložka 90 % z celkových nákladov**. Obidve zložky sa rozpočítavajú konečným spotrebiteľom v pomere veľkosti podlahovej plochy bytu, nebytových priestorov a spoluvlastníckeho podielu na spoločných priestoroch konečného spotrebiteľa k celkovej podlahovej ploche všetkých bytov, nebytových priestorov a spoločných priestorov v objekte rozpočítavania, pričom základná zložka sa rozpočíta aj medzi užívateľov bytov a nebytových priestorov, ktorí majú individuálne vykurovanie a nemajú priamo uzatvorenú zmluvu o dodávke a odbere tepla s dodávateľom.

Podľa § 7 ods. 3 sa základná zložka rozpočítavala aj medzi užívateľov bytov a nebytových priestorov s individuálnym vykurovaním bez priamej zmluvy s dodávateľom tepla, pričom podlahová plocha sa násobila koeficientmi:

- 0,25 – nadstavby a podkrovné byty,
- 0,30 – byty na najvyššom podlaží alebo nad nevykurovanými priestormi,

- 0,50 – ostatné byty a nebytové priestory.

Poznámka: Výšku platieb zálohovej zložky pri odpojených bytoch a nebytových priestoroch ovplyvňovala predovšetkým výška spotrebnej zložky určenej podľa PRVN. Vlastníci si ju často zvyšovali v dobrej viere, že vyššia spotrebná zložka bude pre nich výhodnejšia. Z tohto dôvodu zostávali celkové platby za odpojené byty a nebytové priestory relatívne nízke.

4.2 Znenie účinné od 15. 9. 2009 do 31. 12. 2016

(novela vyhláškou č. 358/2009 Z. z.)

Podľa § 7 ods. 3. Koeficienty pre individuálne vykurované byty boli zmenené nasledovne:

- 0,0 – byty bez prechodu rozvodov centrálného vykurovania alebo v nadstavbách a na najvyšších podlažiach,
- 0,25 – ostatné byty a nebytové priestory s individuálnym vykurovaním.

5. Vyhláška MH SR č. 240/2016 Z. z.

(účinnosť od 1. 1. 2017)

Podľa § 5 ods. 2 pre bytové domy bez inštalácie PRVN ak sú v objekte rozpočítavania aj byty alebo nebytové priestory s individuálnym vykurovaním, cez ktoré prechádzajú spoločné rozvody vykurovacej sústavy centrálného zásobovania teplom, náklady za dodané teplo na vykurovanie sa rozdelia na základnú zložku a spotrebnú zložku, pričom **základná zložka tvorí 30 % a spotrebná zložka 70 % z celkových nákladov**. Obidve zložky sa rozpočítavajú konečným spotrebiteľom v pomere podlahovej plochy bytu, nebytových priestorov a spoluvlastníckeho podielu na spoločných priestoroch konečného spotrebiteľa k celkovej podlahovej ploche všetkých bytov, nebytových priestorov a spoločných priestorov v objekte rozpočítavania, pričom základná zložka nákladov sa rozpočítava aj medzi užívateľov bytov a nebytových priestorov s individuálnym vykurovaním okrem prípadov, keď byt alebo nebytový priestor s individuálnym vykurovaním má polohu podľa § 7 ods. 3 písm. a).

Vyhláška č. 240/2016 Z. z. zachovala systém rozpočítavania základnej zložky aj pre byty s individuálnym vykurovaním.

Podľa § 7 ods. 3 sa uplatňovali koeficienty pre byty a nebytové priestory:

- 0,0 – pri bytoch v nadstavbách, na prízemí, najvyšších podlažiach alebo bez prechodu spoločných rozvodov,
- 0,50 – pri ostatných bytoch a nebytových priestoroch s individuálnym vykurovaním.

6. Vyhláška MH SR č. 503/2022 Z. z.

(účinnosť od 1. 1. 2023)

Vyhláška č. 503/2022 Z. z. zásadne preformulovala právny režim tým, že výslovne zaviedla zvýšenie základnej zložky pri rozpočítavaní tepla pre **byty a nebytové priestory odpojené od vykurovacej sústavy**. Ustanovenie § 5 ods. 2 ostalo nezmenené.

Podľa § 8 ods. 4 sa uplatňujú koeficienty pre byty a nebytové priestory:

- 0,2 – nadstavby a podkrovné priestory,
- 0,5 – prízemie, najvyššie podlažia, priestory nad nevykurovanými miestnosťami alebo bez rozvodov,

- 1,0 – ostatné byty a nebytové priestory.

Poznámka:

Jedným z deklarovovaných dôvodov prijatia tejto úpravy boli výrazné rozdiely v platbách za vykurovanie, najmä vysoké nedoplatky spôsobené vysokým podielom spotrebnej zložky, ktorého výšku si vlastníci mohli schvaľovať, ako aj veľkým rozptylom hodnôt vyplývajúcim z nepresnosti PRVN. Vyhláška tento stav riešila direktívnym znížením spotrebnej zložky, pričom vlastníci už nemohli schvaľovať jej podiel v ľubovoľnej výške, a zároveň zavedením limitu vo forme 2,5-násobku najvyššej možnej platby v porovnaní s najnižšou platbou za teplo.

V dôsledku tejto úpravy sa podiel základnej zložky v praxi zvýšil až na 80 – 90 %. Stačilo pritom, aby bol aspoň jeden investičný, dlhodobo neobývaný byt s uzatvorenými termostatickými hlavicami, ktorý dosahoval najnižšiu platbu podľa spotrebnej zložky. **Schvaľovanie pomeru základnej a spotrebnej zložky sa tak stalo fakticky neúčelným, keďže do systému pribudol nový parameter rozpočítavania nákladov – položka „do výpočtu“.**

Novelou č. 337/2024 Z. z. bol následne násobok najvyššej platby mierne zvýšený na hodnotu **2,85**. Prijatím vyhlášky zároveň vznikol problém pre odpojené byty a nebytové priestory, keď v niektorých prípadoch výška platby za základnú zložku prevýšila ich celkové náklady na vykurovanie.

Vyhláška nahradila pôvodné ustanovenie § 7 novým ustanovením § 8. Ustanovenie § 7 po novom znelo:

Rozpočítavanie nákladov na teplo pre bytovú odovzdávaciu stanicu tepla

(5) Základná zložka sa podľa odseku 4 rozpočítava aj medzi byty a nebytové priestory v nadstavbách a vstavbách do podkrovia s individuálnou prípravou tepla, pričom sa pre podlahovú plochu uplatní koeficient 0,2.

(6) Základná zložka podľa odseku 4 sa rozpočítava aj medzi byty a nebytové priestory, ktoré sú odpojené od vykurovacej sústavy v objekte rozpočítavania.

Poznámka: Vyhláška reagovala na inštaláciu bytových odovzdávacích staníc tepla (ďalej len „BOST“) v novopostavených bytových domoch. V týchto staniaciach sa na meranie tepla už používajú určené meradlá namiesto pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov. Výhodou tohto riešenia v porovnaní s klasickým vykurovacím systémom je možnosť priamej kontroly spotrebovaného množstva tepla prostredníctvom merača. Naopak, nevýhodami sú vysoká teplota teplonosnej látky vo vratnom potrubí z bytov do zdroja tepla aj mimo vykurovacieho obdobia, spôsobená prípravou teplej vody, ako aj vyššie investičné náklady (Zdroj: tzbportal.sk)

7. Vyhláška MH SR č. 337/2024 Z. z.

(účinnosť od 15. 12. 2024)

Zmena § 7 ods. (5) Rozpočítavanie nákladov na teplo pre bytovú odovzdávaciu stanicu tepla

Základná zložka podľa odseku 4 sa rozpočítava aj medzi byty a nebytové priestory, ktoré sú odpojené od vykurovacej sústavy v objekte rozpočítavania, ak vlastníci bytov a nebytových priestorov nerozhodnú o úprave koeficientov podľa [prílohy č. 3](#). Upravená výška koeficientov nemôže prekročiť hodnoty uvedené v [prílohe č. 3](#).

Vyhláška č. 337/2024 Z. z. zachovala systém koeficientov zavedený vyhláškou č. 503/2022 Z. z., pričom doplnila možnosť, aby vlastníci bytov a nebytových priestorov rozhodli o úprave koeficientov, avšak len do maximálnych hodnôt ustanovených v prílohe č. 3.

Tým sa právna úprava rozpočítavania základnej zložky naďalej viaže na existenciu PRVN alebo určených meradiel, aj v prípadoch individuálneho vykurovania alebo úplného odpojenia od vykurovacej sústavy.

Nesystémové ponechanie rozhodovania o zmene koeficientu až na hodnotu 0 na vlastníkov bytov bez odbornej spôsobilosti v oblasti energetiky viedlo k svojvoľným rozhodnutiam a k narušeniu medziľudských vzťahov medzi vlastníkami. Z tohto dôvodu je nevyhnutné zabezpečiť objektivitu prostredníctvom energetického certifikátu, ktorého súčasťou je aj výpočet množstva tepla odovzdávaného z bytov s individuálnym vykurovaním a určenie percentuálneho prínosu k celkovej energetickej bilancii bytového domu. Energetická certifikácia je pritom podľa zákona povinná pre budovy alebo ich samostatné časti, ktoré sa predávajú alebo prenajímajú novému užívateľovi, ako aj pre budovy s celkovou podlahovou plochou presahujúcou 250 m². Združenie pre lepšiu správu bytových domov zároveň upozornilo, že značná časť bytových domov na Slovensku v súčasnosti energetický certifikát vôbec nemá

Novela zároveň nemenila ustanovenie § 5 ods. 2, čím neumožnila vlastníkom bytov a nebytových priestorov s individuálnym vykurovaním v bytových domoch, v ktorých nie sú inštalované pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov a kde je základná zložka fixne stanovená na úrovni 30 % (čo zodpovedá koeficientu 0,30), rozhodovať o úprave koeficientu výšky základnej zložky. Takáto možnosť pritom existuje podľa § 7 ods. 5 v prípade bytovej odovzdávacej stanice tepla a podľa § 8 ods. 5 v bytových domoch s inštalovanými pomerovými rozdeľovačmi vykurovacích nákladov. Ustanovenie § 5 ods. 2 je preto zjavne diskriminačné voči tejto skupine vlastníkov.

8. Záverečné zhrnutie

Vývoj vyhlášok Ministerstva hospodárstva SR od roku 2005 po súčasnosť preukazuje postupné zvyšovanie rozpočítavania základnej zložky nákladov na teplo aj na byty a nebytové priestory, ktoré teplo z centrálnej vykurovacej sústavy fakticky neodoberajú.

Zároveň sa celý systém dlhodobo opiera o pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov, ktoré:

- nie sú určenými meradlami podľa zákona o metrológii,
- nemerajú teplo v zákonných jednotkách energie,
- napriek tomu tvoria základ pre finančné rozdeľovanie nákladov na teplo.

Tento stav pretrváva od predlegislatívneho obdobia až po súčasnú právnu úpravu.

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že Ministerstvo hospodárstva SR nereagovalo na náš návrh vyhlásiť verejnú súťaž na výrobu určeného meradla tepla, ani na iniciatívu nadviazať spoluprácu s Čínou, kde sa vyrábajú ultrazvukové merače tepla za cenu porovnateľnú s pomerovými rozdeľovačmi vykurovacích nákladov. V minulosti pritom spoločnosť Tadeas v Tvrdošíne vyrábala kalorimetrické merače tepla KMT1, ktoré by po technickej úprave bolo možné certifikovať ako určené meradlo tepla. Prechod na meranie tepla určenými meradlami by odstránil problémy spojené s PRVN a, ako potvrdzujú skúsenosti z praxe, by viedol k zvýšeniu podielu spotrebnej zložky, čo je základným predpokladom zákonného a spravodlivého rozúčtovania nákladov na teplo.

Právne zhodnotenie právnej úpravy rozpočítavania nákladov na teplo (z pohľadu ústavnosti, zásady zákonnosti a rozporu so zákonom o metrológii)

1. Rozpor so zásadou zákonnosti podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky:

„Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“

Vyhlášky Ministerstva hospodárstva SR (č. 630/2005 Z. z., č. 240/2016 Z. z., č. 503/2022 Z. z. a č. 337/2024 Z. z.) však **prekračujú zákonné splnomocnenie**, keď:

- **ustanovujú povinnosť finančného plnenia** (úhradu základnej zložky nákladov na teplo) aj osobám, ktoré:
 - teplo fakticky neodoberajú,
 - sú odpojené od vykurovacej sústavy,
 - alebo majú individuálne vykurovanie,
- a to **bez výslovného zákonného základu**, ktorý by takúto povinnosť jednoznačne ustanovil.

Zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike **nezakladá povinnosť znášať náklady na teplo osobám, ktoré teplo neodoberali**, ani neobsahuje splnomocnenie, na základe ktorého by vykonávací predpis mohol zaviesť **paušalizované finančné bremená** založené výlučne na podlahovej ploche alebo koeficientoch.

Vyhlášky tak **nevykonávajú zákon**, ale ho **normotvorne nahrádzajú**, čím dochádza k porušeniu zásady zákonnosti.

2. Rozpor s čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR (ukladanie povinností)

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR:

„Povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.“

Napadnuté vyhlášky ukladajú vlastníkom bytov a nebytových priestorov **majetkovú povinnosť** (úhradu základnej zložky nákladov na teplo), ktorá má:

- **finančný charakter**,
- **opakujúci sa charakter**,
- **donucovací charakter** (vymáhateľnosť).

Takáto povinnosť však:

- **nie je ustanovená zákonom**,
- nie je presne a určito formulovaná v zákone,
- a jej rozsah je určovaný **podzákonným právnym predpisom**.

Ide preto o **ústavne neprípustné ukladanie majetkových povinností vyhláškou**, čo je v rozpore s ustálenou judikatúrou Ústavného súdu SR.

3. Rozpor so zákonom o metrológii – používanie necertifikovaných „meradiel“

Zákon č. 157/2018 Z. z. o metrológii (resp. predchádzajúca právna úprava) jednoznačne rozlišuje medzi:

- **určenými meradlami**, ktoré:
 - merajú fyzikálnu veličinu,
 - majú zákonnú jednotku (kWh, GJ),

o podliehajú overeniu a štátnej metrologickej kontrole, a inými technickými zariadeniami, ktoré **nie sú meradlami**.

Pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov:

- **nemerajú množstvo tepla,**
- **nevyjadujú spotrebu v jednotkách energie,**
- **nepodliehajú zákonnému overeniu ako meradlá,**
- poskytujú len **relatívne, pomocné, pomerové údaje.**

Napriek tomu vyhlášky MH SR:

- používajú údaje z PRVN ako **základ pre finančné rozdeľovanie nákladov,**
- vytvárajú právnu fikciu „spotreby tepla“ bez merania tepla,
- spájajú tieto údaje s povinnosťou úhrady.

Ide o **zásadný rozpor so zákonom o metrologii**, pretože:

- finančné plnenie je viazané na údaje zo zariadení, ktoré **nie sú zákonom uznanými meradlami,**
- štát tým legitimizuje rozhodovanie o majetkových právach na základe **nemerateľných a neoveriteľných údajov.**

4. Zdravotné aspekty používania pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov (PRVN) a meradiel spotreby s funkciou diaľkového odpočtu

V súvislosti s používaním pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov (PRVN) a meradiel spotreby vybavených rádiovým modulom na diaľkový odpočet údajov boli zo strany časti odbornej a občianskej verejnosti, najmä neziskovej organizácie **Elektrosmog a zdravie**, opakovane vznesené podnety poukazujúce na možné zdravotné a bezpečnostné aspekty tohto spôsobu merania a zberu údajov.

Združenie upozorňuje, že PRVN nie sú určenými meradlami podľa právnych predpisov v oblasti metrologie a nemerajú spotrebu tepla v zákonných jednotkách energie, čo podľa jeho názoru vyvoláva otázky nielen z hľadiska presnosti a transparentnosti rozpočítavania nákladov, ale aj z hľadiska dôsledkov povinného zavádzania technických riešení spojených s diaľkovým prenosom dát.

Podľa stanovísk združenia môže používanie rádiových modulov na diaľkový odpočet viesť k **zvýšeniu celkovej úrovne elektromagnetického poľa v obytnom prostredí** v dôsledku pravidelného alebo kontinuálneho vysielania dát. Zároveň poukazuje na možné zdravotné dopady spojené s dlhodobým vystavením obyvateľov **rádiofrekvenčnému elektromagnetickému žiareniu**, ktoré emitujú meradlá spotreby s rádiovým dátovým zberom, vrátane PRVN.

V tejto súvislosti združenie **Elektrosmog a zdravie** adresovalo svoje požiadavky Ministerstvu hospodárstva SR, Úradu pre normalizáciu, metrologiu a skúšobníctvo SR a Ministerstvu zdravotníctva SR. Požiadavky smerovali najmä k:

- vytvoreniu jasného a jednotného regulačného rámca pre meradlá spotreby plynu, elektriny, tepla, teplej vody a studenej vody, ako aj pre pomerové rozdeľovače vykurovacích nákladov, najmä s ohľadom na presné vymedzenie ich funkcie, spôsobu merania a overovania,
- zvážení **preferencie používania určených meradiel tepla**, najmä prietokových meradiel inštalovaných priamo do vykurovacieho systému, ako alternatívy k PRVN,

- zabezpečeniu **verejnej a nezávislej analýzy zdravotných dopadov rádiových frekvenčného elektromagnetického žiarenia**, ktoré emitujú meradlá spotreby s funkciou diaľkového odpočtu, ako aj ich bezpečnostnej analýzy; do vypracovania týchto analýz združenie navrhovalo uplatnenie **princípu predbežnej opatrnosti**,
- posúdeniu **nákladovej efektívnosti povinného zavádzania diaľkového odpočtu** v zmysle článku 9c ods. 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti, ktorý umožňuje výnimku z povinnosti vybaviť existujúce meradlá funkciou diaľkového odpočtu v prípadoch, keď členský štát preukáže jeho neefektívnosť.

Na podporu týchto požiadaviek združenie iniciovalo aj verejnú petíciu, ktorej cieľom je otvorenie odbornej diskusie o technických, zdravotných a ekonomických aspektoch používania PRVN a meradiel spotreby s rádiovým dátovým zberom. <https://www.elektrosmogazdravie.sk/peticia-nove-pravidla-pre-meradla-spotreby-a-prvn/>

5. Porušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva

Dlhodobý vývoj vyhlášok preukazuje:

- **opakované a zásadné zmeny koeficientov**,
- meniace sa podmienky pre byty s individuálnym vykurovaním,
- rozširovanie povinností na čoraz širší okruh vlastníkov.

Vlastníci bytov a nebytových priestorov:

- **nemohli predvídať**, aké finančné povinnosti im vzniknú,
- **nemajú možnosť ovplyvniť vstupné údaje**, ktoré sa používajú na rozpočítanie,
- sú vystavení **retroaktívne pôsobiacim ekonomickým dôsledkom**.

Takýto stav je v rozpore s princípom právnej istoty ako základnou súčasťou princípu právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR.

6. Absencia vecnej proporcionality a príčinnej súvislosti

Vyhlášky vychádzajú z predpokladu, že:

- samotná existencia bytu v objekte,
- alebo jeho poloha,
- zakladá povinnosť znášať náklady na teplo bez ohľadu na:
- reálny odber tepla,
- technický stav,
- skutočné tepelné toky.

Chýba **preukázaná príčinná súvislosť** medzi:

- povinnosťou platiť základnú zložku,
- a reálnym užitím dodaného tepla.

Takto konštruovaná povinnosť má **charakter skrytej dane alebo poplatku**, ktorý však:

- nie je ustanovený zákonom,
- nie je viazaný na plnenie,
- nemá zákonný základ.

7. Záver – dôvody na zásah Verejného ochrancu práv

Z vyššie uvedených dôvodov existuje **dôvodné podozrenie**, že vyhlášky Ministerstva hospodárstva SR:

- sú **v rozpore s Ústavou SR**, najmä s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1,
- sú **v rozpore so zákonom o metrológii**,
- prekračujú zákonné splnomocnenie podľa zákona o tepelnej energetike,
- ukladajú majetkové povinnosti bez zákonného základu,
- legitimizujú finančné rozhodovanie na základe údajov z necertifikovaných zariadení.

Tieto skutočnosti zakladajú **dôvod na podanie návrhu na preskúmanie zákonnosti všeobecne záväzných právnych predpisov** resp. na podanie návrhu na Ústavný súd Slovenskej republiky.

NÁVRH PETITU

(pre návrh Verejného ochrancu práv na začatie konania pred Ústavným súdom SR)

Navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol takto:

1. **Určuje**, že ustanovenia
§ 5. ods. 2, § 7 ods. 5, § 8 ods. 4 a 5 Vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 503/2022 Z. z.,
 ktorou sa upravuje teplota teplej vody na odbornom mieste a pravidlá rozpočítavania nákladov na množstvo tepla dodaného v teplej vode, nákladov na množstvo dodaného tepla na vykurovanie, nákladov na množstvo dodaného tepla alebo množstva tepla vyrobeného v decentralizovanom zdroji tepla a ekonomicky oprávnených nákladov na teplo vyrobené v decentralizovanom zdroji tepla, **nie sú v súlade s ústavou a zákonom**, konkrétne s:
 - čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,
 - čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky,
 - zákonom č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike,
 - zákonom č. 157/2018 Z. z. o metrológii (resp. predchádzajúce právne predpisy).
2. **Konštatuje**, že napadnuté ustanovenia:
 - ukladajú vlastníkom bytov a nebytových priestorov finančné povinnosti (úhradu základnej zložky nákladov na teplo) **aj v prípadoch, keď teplo fakticky neodoberajú alebo majú individuálne vykurovanie**,
 - vychádzajú z údajov z **necertifikovaných pomerových rozdeľovačov vykurovacích nákladov (PRVN)**, ktoré **nie sú určenými meradlami podľa zákona o metrológii a nemenia teplo v zákonných jednotkách energie**,
 - **prekračujú zákonné splnomocnenie ministerstva hospodárstva** a predstavujú **podzákonnú normotvorbu** namiesto vykonávania zákona,
 - porušujú **zásadu zákonnosti, princíp právnej istoty a predvídateľnosti práva**,
 - **nemajú primeranú príčinnú súvislosť** medzi povinnosťou platiť a skutočným odberom tepla, čím vzniká retroaktívne finančné bremeno pre vlastníkov,

čo zakladá dôvodné podozrenie z neústavnosti a nezákonnosti vyhlášky.

3. **Zrušuje** ustanovenia § 5. ods. 2, § 7 ods. 5 a § 8 ods. 4 a 5 vyhlášky č. 503/2022 Z. z., ktoré ukladajú finančné povinnosti vlastníkom bytov a nebytových priestorov odpojených od centrálnej vykurovacej sústavy alebo s individuálnym vykurovaním, dňom vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky v Zbierke zákonov SR.
4. **Ukladá Ministerstvu hospodárstva SR**, aby pri príprave nových vykonávacích predpisov zabezpečilo, že:
 - finančné povinnosti vlastníkov budú ukladané **výlučne na základe zákona**,
 - budú rešpektované **ústavou garantované práva vlastníkov**,
 - údaje z PRVN sa použijú len v súlade so zákonom o metrologii, alebo sa prejde na **určené meradlá tepla**,
 - legislatíva bude **primeraná, proporcionálna a odôvodnená preukázaným verejným záujmom**,
 - nebude dochádzať k retroaktívnemu účinku finančných povinností pre vlastníkov bytov a nebytových priestorov.
5. **Vyslovuje**, že do prijatia novej právnej úpravy sa pri výklade vyhlášky č. 503/2022 Z. z. **musí uplatňovať ústavne konformný výklad**, podľa ktorého:
 - vlastníci bytov a nebytových priestorov **nesmú byť nútení k plateniu základnej zložky nákladov na teplo, ktoré fakticky neodoberajú**,
 - podzákonné normy **nesmú nahrádzať zákon** ani ukladať majetkové povinnosti bez zákonného základu,
 - údaje z necertifikovaných zariadení (PRVN) **nemôžu byť používané ako podklad pre finančné plnenie**.
6. **Konštatuje**, že návrh Verejného ochrancu práv je zosúladený s podaniami:
 - **Skupiny poslancov NR SR, sp. zn. 3320/2025**, zo dňa 16. 12. 2025,
 - **Okresného súdu Rimavská Sobota, sp. zn. 3139/2025**, zo dňa 27. 11. 2025,

a dopĺňa **prvotné príčiny prijatia vyhlášky**, ktoré tieto podania neriešia, najmä súvislosť s novelou zákona č. 657/2004 Z. z. z roku 2014, ktorá zaviedla zákaz individuálneho vykurovania pre konečných spotrebiteľov.

S úctou

František Bednár
predseda APOZE

Príloha: Stanovisko amicus curiae - zaslané Ústavnému súdu dňa 1. 12. 2025, vrátane uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 M Cdo 7/2011 zo dňa 31. 11. 2011